

De gamle platter fortæller – 68.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i *DAGBLADET* i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis *DAGBLADETS* læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på *DAGBLADET* Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i *DAGBLADET* i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

Til lysegilde hos Løytved

Mange hentede vand til middagsbordet i Skomagergade 24

Hvor Monopols forretningsbygning nu ligger, Skomagergade 24, havde man i sin tid Løytveds Gård. Den bestod foruden for- og sidehuse af et større baghus og en meget stor have, som afsluttedes med et stengærde med låge ud mod Bondetinget. Det var meget almindeligt, at folk, der skulle fra Skomagergade over til Bondetinget, domkirken eller katedralskolen, skød genvej gennem haven.

Ejendommen var også kendt for sit gode drikkevand. Her kom manganen en ungmø for at fylde vandkaraflen til middagsbordet. I dette kompleks havde blikkenslagermester Christian Løytved i mange år sin forretning. Løytved blev i 1887 fuglekonge i Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab, og hans platte, der viser køkkentøj af metal, findes i samlingen på hotel Prindsen.

*

Christian Løytved overtog i 1884 forretningen efter sin far. I begyndelsen var den udelukkende baseret på vand- og gasarbejder med værksted i sidehuset og kontor på første sal i baghuset, hvorfra der var lagt et talerør ned til værkstedet. Han specialiserede sig blandt andet i små dampkedler, der blev installeret på herregårde og større proprietærgårde til brug ved mælkens behandling. Et dengang så fjernt sted som Fredericia fik han udstrakt sit virkeområde til. Men anlæggene fik deres dødsstød, da centrifugen blev opfundet, iøvrigt på Maglekilde Maskinfabrik i Blaagaardsstræde.

Christian Løytved drev forretningen, til han i 1908 døde, 69 år. Hans afløser var sønnen, den senere graver ved Roskilde Domkirke, Einar Løytved. Han afhændede den i 1938 til gas- og vandmester Willy Schmüser, som døde for nogle måneder siden. I 1948 blev den overtaget af Schmüseres gamle

lærling, Erik Hansen, der har drevet virksomheden siden da, men forlængst flyttet den fra Skomagergade til Byleddet.

*

Einar Løytved har i "Jul i Roskilde" fra 1944 skrevet barndomsminder fra Skomagergade. Han mindes blandt andet "Lysegilderne". I gamle dage var det almindeligt, at både svende og lærlinge fik kost og logi hos deres mester, og sådan var det også hos Christian Løytved. Det var skik og brug, at man ved den tid, da man begyndte at arbejde ved lys, holdt et særligt festmåltid. Den pågældende aften mødte så svende og drenge i stiveste puds og tog plads ved bordet, Løytved for bordenden, derefter første svend, anden svend og så videre nedefter. På den anden side sad børnene og nederst madam Løytved. Traktementet var gerne flæskesteg med rødkål og brunede kartofler, derefter en ostepind og til sidst æblekage med flødeskum og et glas vin. Man havde så et par timers gemytligt samvær, hvor der var en cigar og en toddy til svendene.

I sine unge dage havde Christian Løytved i Berlin pådraget sig en blyforgiftning, der menes at have sin andel i den astma og bronchitis, som plagede ham gennem mange år. Når forretningen ikke lagde beslag på ham, og når det var rigtigt sommervejr, tilbragte han megen tid i haven. Om søndagen nød han gerne et stort krus mælk i lysthuset, og hans tamme krage "Klaus" sad gerne på hans skulder.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Christian Løytveds skive indgår desværre ikke i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab. Skiven ligger i museets arkiv.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 28. juli 1973 og den 7. januar 2012